

Nyitott iskola – tanuló társadalom

– a budapesti székhelyű Országos Közoktatási Intézet
szakmai konferenciája –

Az Országos Közoktatási intézet 2002. október 2–3. között immár harmadik alkalommal rendezett országos szakmai konferenciát az oktatáskutatók, oktatáspolitikusok és pedagógusok számára. Az éves időközönként megrendezett konferenciák azokra az egyre drasztikusabb és egyre szélesebb körben elterjedő változásokra való reakcióként kerülnek megszervezésre, amelyek az oktatással szemben – politikai és szakmai körökben egyaránt – egyre gyakrabban megfogalmazódnak. A cél az, hogy ezen változtatások szükségessége egyrészt tudatosuljon az oktatási szakemberek körében, megvitatásra kerüljenek a lehetséges megoldási módok, illetve következmények, némely esetekben konkrét gyakorlati tervek kerüljenek megfogalmazásra a magyar oktatás átalakítására, hatékonyabbá tételére vonatkozóan.

Miután a 2001 októberében megrendezett első konferencia fókuszában a magyar közoktatásra vonatkozó problémás kérdések álltak, a 2002 októberi konferencia pedig *A tanulás fejlesztése* címszó alatt zajlott, az idei konferencia a *Nyitott iskola – tanuló társadalom* címet viselte, előre jelezve a konferencia fő tematikáját: az iskola nyitását a társadalom minél szélesebb rétegei számára, valamint ezzel összefüggésben az élethosszig való tanulás megvalósítását (amelyet az angol szakirodalomban használt Lifelong Learning kifejezésből vett mozaikszóként LLL-ként rövidítenek). Az idei, harmadik konferencián a határon túli magyar pedagógusszervezetek képviselői is részt vehettek a magyar Oktatási Minisztérium támogatásával, az Oktatási Tanács döntésének értelmében.

A konferencia szervezése igen színvonalas volt. A budapesti Agro hotelbe való érkezéskor minden résztvevő megkapta a tavalyi konferencia előadásainak anyagát tartalmazó kötetet, valamint a részletes program mellett egy szekciókalauz-füzetecskét, amely segített dönteni abban, hogy a plenáris ülés után lezajló párhuzamos szekciókból ki melyiken vegyen részt. Felismerve azt, hogy a tanári szakma presztízse sok országban alacsony, egy európai szakemberekből álló csoport egy közlemény formájában helyzetelemzést készített, és reformokat javasolt a tanári szakma dinamikusabbá és vonzóbbá tétele érdekében. Ezt a kiadványt az Országos Közoktatási Intézet (OKI) magyarra fordítva ugyancsak a konferencia résztvevői rendelkezésére bocsátotta. A rendezők figyelmére utal az is, hogy a résztvevőknek állandó számítógép elérhetőség állt a rendelkezésére Internet kapcsolattal, amely segítségével többek között az OKI honlapja is megtekinthető volt.

Lezajlását illetően a konferencia plenáris ülésekkel kezdődött, amelyek levezető elnöke Halász Gábor, az OKI főigazgatója volt. Az ülés során magyarországi oktatáskutatók 90 perces előadásokat tartottak olyan témákról, mint a Lifelong

learning – az új paradigma (Setényi János), a közoktatás és az élethosszig tartó tanulás viszonya (Sipos János), vagy a tanulásba való befektetés stratégiai kérdéseiről (Polónyi István). A plenáris ülés előadásai azon túl, hogy bevezetést adtak a konferencia már említett központi problematikájába, mintegy felvezetésül is szolgáltak az ebédszünet után zajló, párhuzamos szekciókban történő vitatémáknak. Minden szekciónak volt egy elnöke, aki felvezette és moderálta a beszélgetéseket, egy előadója, amelynek előadása egy további, célzottabb bevezetésül szolgált a szekcióban megvitásra kerülő kérdésekbe, illetve egy riportőre, aki lejegyezte a beszélgetés során elhangzó fontosabb gondolatokat. A riportőrök beszámolóí nyomán a későbbiekben minden résztvevő megismerhette az egyes szekcióbeszélgetések során levont következtetéseket. Ezek a beszámolók a konferenciáról készülő kötetbe is bekerülnek (akárcsak az említett plenáris előadások anyagai). A szekcióbeszélgetéseket egy színvonalas pódiumbeszélgetés követte Schüttler Tamás moderálásával, amely a *Tanulásra kényszerített társadalom* címszó alatt igen sokoldalúan közelítette meg többek között az élethosszig való tanulás problémáját.

A konferencia második napja a szekcióbeszélgetések riportőreinek beszámolóival kezdődött, majd egy kis kávészünet után két olyan előadás következett, amely az olyan aktuális társadalmi követelmények szerepét hangsúlyozta az oktatás folyamatában, mint a konkrét munkáltatói elvárásokat (egy multinacionális vállalat példájával élve, Hídvégi Péter előadásában), valamint az információs társadalom elvárását és hatását az iskolai oktatásra (Z. Karvalics László előadásában).

Tartalmát tekintve a konferencián elhangzottak tükrözik azt a nemzetközi, az Európai Unió lisszaboni deklarációjában is megfogalmazott törekvést, hogy az oktatást elérhetővé kell tenni minden életszakaszban, és sajátos stratégiákat kell kidolgozni az élethosszig való tanulás kifejlesztése céljából. Ugyancsak szükséges annak a kérdésnek a felülvizsgálása, hogy a fiatal nemzedék milyen alapvető készségekkel és kompetenciákkal kell elhagynia az alapoktatást, és az Információs és Kommunikációs Technológiákat (IKT) milyen módon lehet beiktatni az oktatási folyamatba. A szekcióbeszélgetések során a résztvevők ötleteket és konkrét példákat hallhattak arra vonatkozóan, hogy hogyan valósíthatók meg együttműködések a különböző oktatási intézmények között, hogyan valósítható meg a kompetencia alapú oktatás tartalmi szabályozása, az IKT hogyan használható fel az oktatásban, hogyan alakítható ki az esélyegyenlőségre alapuló tanulási környezet, milyen motivációs lehetőségek vannak arra, hogy minél szélesebb rétegeket bevonjunk a tanulás világába, stb. A résztvevők ugyancsak gondolatokat cserélhettek az iskolai kudarcok, a társadalmi hátrányok iskolai eszközökkel történő eredményesebb csökkentéséről, valamint hogy milyen eszközökkel, gyakorlati tennivalókkal nyitható meg a szegények, társadalmilag hátrányos helyzetben levők számára a tanulás világa. A második napon a riportőrök beszámolóí után tartott említett két előadás a rendezők azon dicséretes törekvése jegyében született, hogy az iskolai oktatás átszervezése során vegyük figyelembe a társadalmi változásokat, elvárásokat. Már csak ez a témaválasztás is felhívta a résztvevők figyelmét ennek a szempontnak a fontosságára az iskolai oktatás megtervezésekor, de az előadások során

konkrét példákat és további ötleteket is hallhattak arra vonatkozóan, hogy hogyan felelhet meg az iskola ezeknek az elvárásoknak.

A konferencia záróbeszédében Halász Gábor igen áttekintő és magas színvonalú szintézisben foglalta össze a konferencia tanulságait. Mindent összevetve, minden feltétel biztosítva volt ahhoz, hogy a résztvevők fontos tapasztalatokkal, használható tudással térjenek haza az Oktatástudományi Intézet idei konferenciájáról.

A Romániai Magyar Pedagógusok Szövetségének képviselői ezúton is köszönik a magyar Oktatási Minisztérium támogatását, amely lehetővé tette a konferencián való részvételt. Sokat tanultunk egymástól és a konferencia résztvevőitől.

Zsigmond István

pszichológus, tanár

Benedek Elek Tanítóképző, Székelyudvarhely